

Nr 59.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionsförhöjning åt kaptenen i kustartilleriets reserv August Karl Julius Saloman; given Stockholms slott den 10 februari 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Rosén.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 februari 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Rosén anför:

I en år 1927 inom riksdagens andra kammare väckt motion (nr 3) hemställdes, att riksdagen ville medgiva, att kaptenen i kustartilleriets reserv August Karl Julius Saloman finge efter uppnådd 55 års ålder under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension av 300 kronor.

Av utredningen i ärendet inhämtas bland annat följande.

Saloman, som är född den 18 oktober 1872, kom i krigstjänst år 1894, utnämndes till underlöjtnant i Vaxholms artillerikår år 1898 och till löjtnant därstädes år 1901. Från och med år 1902 överflyttades nämnda artillerikår från armén till kustartilleriet, tillhörande marinen. Genom brev den 28 februari sistnämnda år förordnade Kungl. Maj:t, att befäl och underbefäl

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 1 saml. 49 häft. (Nr 59—60.)

med vederlikar, som från armén erhöle transport till kustartilleriet, finge bibehållas vid den delägarrätt i arméns pensionskassa, vartill de varit berättigade, därest kustartilleriet tillhört armén.

År 1905 utnämndes Saloman till kapten av andra klass vid kustartilleriet och år 1908 till kapten av första klass därstädes. Han erhöle därefter år 1912 avsked från lön samt år 1914 helt avsked utan pension.

Genom förordning den 9 februari 1906 angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal, vilken förordning sedermera ersattes med förordningen den 15 november 1912 (nr 413) i samma ämne, medgavs rätt för officerare och underofficerare vid armén, vilka utan fyllnadspension avgått från beställning på stat ävensom fullgjort viss tjänstgöring, att efter uppnådd 55 års ålder erhålla viss pension.

Med erinran härom anhöll Saloman i en till Kungl. Maj:t ställd, den 16 oktober 1924 dagtecknad skrift, att han, som vid sitt avsked inträtt i kustartilleriets reserv och genom sin överflyttning till marinen sålunda gått miste om den ifrågavarande pensionsförmånen, måtte, därest han icke i sin egenskap av officer i kustartilleriets reserv kunde befinnas berättigad till erhållande av berörda pensionsförmån, efter framställning till riksdagen av Kungl. Maj:t förklaras berättigad att komma i åtnjutande av förenämnda pension efter uppnådd 55 års ålder.

Över denna framställning avgav *chefen för kustartilleriet* den 10 november 1924 infordrat utlåtande, däri han under erinran om innehållet i nyss omförmälda bestämmelser framhöll, att någon liknande pensionsrätt icke införts för motsvarande reservpersonal vid marinen samt att marinens såväl officerare som underofficerare därför i förevarande avseende kommit i ett ogynnsammare läge än motsvarande beställningshavare vid armén, och att detta särskilt framträdde i fråga om kustartilleriet tillhörande officerare och underofficerare, vilka i likhet med Saloman före sin ofrivilliga överföring till kustartilleriet tillhört Vaxholms artillerikår och sålunda armén. Billighetsskäl syntes därför tala för att de officerare och underofficerare i kustartilleriets reserv, vilka vid kustartilleriets uppsättande tillhört armén på stat och vilka, om de fått kvarstå i sådan egenskap, skulle kunnat efter övergången till reserv erhålla den arméns reservpersonal tillförsäkrade pensionen, måtte undfå rätt att, därest de uppfyllde stadgade fordringar, komma i åtnjutande av pension till samma belopp som denna sistnämnda. *Chefen för kustartilleriet* tillstyrkte vid sådant förhållande, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att Saloman, vilken uppfyllde de för undfående av pension för arméns reservpersonal stadgade fordringar, måtte efter uppnådd 55 års ålder komma i åtnjutande av en årlig pension med samma belopp, som vore bestämt för arméns motsvarande beställningshavare, eller 300 kronor.

Marinförvaltningen, som jämväl anbefalldes att avgiva utlåtande i ärendet, ansåg sig böra hos *chefen för kustartilleriet* anhålla om utredning, i vad mån liknande grunder för pensionering föreläge beträffande andra än Saloman.

Med anledning härav anförde *chefen för kustartilleriet*, att med hänsyn till de i ärendet åberopade bestämmelserna de för Salomans pensionering anförda skälen syntes äga tillämplighet jämväl för sådana kustartilleriet tillhörande officerare, vilka efter att hava innehaft beställning på stat vid Vaxholms artillerikår med 1902 års ingång överförts till kustartilleriet och sedermera utan fyllnadspension avgått från beställning på stat och inträtt i reserv, dock endast under förutsättning av att, om ifrågavarande officerare och underofficerare fått kvarstå vid nämnda artillerikår, bestämmelserna i någon av de förut omförmälda förordningarna å dem kunnat vinna tillämpning. I enlighet härmed skulle förntom Saloman icke någon av de nuvarande eller förutvarande beställningshavarna i kustartilleriets reserv kunna ifrågakomma till erhållande av förevarande pension.

För egen del anförde härefter *marinförvaltningen* i utlåtande den 15 januari 1925, att vissa billighetsskäl föreläge för tillerkännande av pension till Saloman. Om han nämligen kvarstått vid armén i stället för att överföras till marinen, skulle han, enligt vad i ärendet blivit upplyst, under i övrigt lika förhållanden, hava varit berättigad att efter uppnådd 55 års ålder av statsmedel undfå en årlig pension av 300 kronor. På grund härav och då pensionens beviljande i detta fall icke syntes medföra ytterligare konsekvenser, förordade ämbetsverket proposition till riksdagen i syfte att bereda Saloman pension, för vars bestridande anslaget till marinens reservpersonal syntes böra anlitas.

Även *statskontoret* tillstyrkte i utlåtande den 13 mars 1925, med hänsyn till de i detta fall föreliggande särskilda förhållandena, vidtagande av den utav *marinförvaltningen* föreslagna åtgärden.

Enligt beslut den 13 november 1925 fann emellertid *Kungl. Maj:t* Salomans ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I anledning av förenämnda motion anförde riksdagen i skrivelse den 25 maj 1927 (nr 214 p. 13:o), att enligt riksdagens mening onekligen föreläge vissa billighetsskäl för tillerkännande av pension till Saloman. Utredningen i ärendet torde nämligen hava givit vid handen, att om han kvarstått vid armén i stället för att, såsom fallet blivit, då Vaxholms artillerikår överflyttats till kustartilleriet, överföras till marinen, han skulle under i övrigt lika förhållanden hava varit berättigad att efter uppnådd 55 års ålder av statsmedel erhålla en årlig pension av 300 kronor. Av den i ärendet förebragta utredningen syntes vidare framgå, att beviljande av pension i detta fall icke torde medföra några ytterligare konsekvenser. Såväl chefen för kustartilleriet som *marinförvaltningen* hade också tidigare förordat avlåtande av proposition till riksdagen i nyss angivet syfte, varjämte *statskontoret* funnit sig bör tillstyrka en dylik åtgärd: och hade även riksdagen ansett sådana särskilda omständigheter i detta fall vara för handen, att pension borde beredas Saloman. Riksdagen anmälde alltså, att riksdagen medgivit, att Saloman finge efter uppnådd 55 års ålder under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension av 300 kronor att utgå av anslaget till marinens reservpersonal.

I § 2 mom. 2 av kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer stadgas, att den, som senare än vid 1925 års riksdag blivit genom särskilt beslut av riksdagen förklarad berättigad till pension från allmänna indragningsstaten eller särskilt verks medel, icke må komma i åtnjutande av pensionsförhöjning, varom i nämnda kungörelse är fråga, under annan förutsättning än att medgivande därtill av riksdagen särskilt lämnas. Då sådant medgivande i detta fall icke lämnats av riksdagen, har följden blivit, att Saloman icke, såsom övriga pensionerade reservofficerare, kommit i åtnjutande av de förhöjningar, som avses i omförmälda kungörelse. Hans pensionsförmåner uppgå därför till 300 kronor i pension jämte därå utgående pensionstillägg å 180 kronor, eller tillhopa 480 kronor.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift har nu Saloman anhållit att komma i åtnjutande av sådan pensionsförhöjning, som avses i förenämnda kungörelse den 18 juni 1925, varigenom hans sammanlagda pensionsförmåner skulle komma att uppgå till 768 kronor för år.

Marinförvaltningen har i häröver avgivet utlåtande anfört, att även om det kunde tänkas hava varit 1927 års riksdags mening, att pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 skulle tillkomma Saloman, ämbetsverket likväl, då riksdagen icke lämnat särskilt medgivande därtill, ej ansett sig kunna i strid mot bestämmelsen i § 2 mom. 2 av nämnda kungörelse utbetala pensionsförhöjning till Saloman.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och anfört, bland annat, att det uppenbarligen varit av riksdagen avsett, att Saloman skulle bekomma samma pensionsförmån, som författningsenligt tillkommit honom, därest icke Vaxholms artillerikår överflyttats från armén till marinen med påföljd, att Saloman vid övergång till reserven icke längre tillhört armén. På grund av bestämmelsen i § 2 mom. 2 av kungörelsen den 18 juni 1925 hade Saloman emellertid icke kommit i åtnjutande av de förhöjningar, som avsåges i berörda kungörelse, utan bekommit allenast det pensionstillägg, som medgivits enligt kungörelsen nr 360/1922. Hans pensionsförmån belöpte sig därför till endast 480 kronor. Med hänsyn härtill ville statskontoret tillstyrka utverkande hos riksdagen av medgivande därtill, att Saloman finge från uppnådda 55 år åtnjuta sådana pensionsförhöjningar, som avsåges i förenämnda kungörelse nr 280/1925.

Under återopande av vad sålunda i ärendet förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att å den kaptenen i kustartilleriets reserv August Karl Julius Saloman av 1927 års riksdag beviljade pension må utgå sådana pensionsförhöjningar, som avses i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik von Horn.